

Stanisław Ciupka

Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej
Katedra Pedagogiki, Psychologii i Antropologii

RÓŻNORODNOŚĆ WYZNANIOWA POGRANICZA POLSKO-CZESKIEGO JAKO FENOMEN INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

Wprowadzenie

Aby odpowiedzieć na powyższy temat należy wpiery zdefiniować pojęcie pogranicza. W literaturze przedmiotu najczęściej określa się pogranicze jako pewien obszar znajdujący się w pobliżu granicy, zróżnicowany etnicznie i kulturowo, położony na obrzeżach państwa. Pogranicze jest swego rodzaju wyzwaniem dla określonej granicy. Granicę ustanowiono, aby coś rozdzielić, pogranicze odwrotnie, coś łączy, gdyż zawiera elementy, przynajmniej dwóch kultur, pogranicze jest także dowodem na to, że pewnych procesów, jak i także społeczności nie da się rozdzielić¹. W artykule postaram się wykazać, że obserwując bogactwo różnorodnych form życia społecznego, religijnego pogranicza polsko-czeskiego, można dostrzec, jak powinny przebiegać procesy integracji w ramach Unii Europejskiej. Spróbuję również uzasadnić tezę, że omawiane pogranicze znajduje się bliżej Unii Europejskiej niż polsko-czeskie centra polityczne². Warto przywołać w tym miejscu wypowiedź J. Budniaka:

1 Por. G. Babiński: *Pogranicze polsko-ukraińskie. Etniczność, zróżnicowanie religijne, tożsamość*. Kraków 1997, s. 42; *Socjalizacja i kształtowanie się tożsamości. Aktualne doświadczenia pograniczu polsko-czeskim*. Red. A. Gajdzica, B. Grabowska, T. Lewowicki. Warszawa – Toruń 2008; A. Lis: *Różnica - Tożsamość – Pogranicze. Triada socjologiczna. Wnioski pierwsze*. W: www.socjologia.ath.bielsko.pl/prace/konferencje/a-lis.pdf.

2 Por. H. Rusek: *Pogranicze polsko-czeskie na drodze do zjednoczonej Europy*. W: *Unia Europejska. Szansa czy zagrożenie dla polskich pograniczy. Materiały z konferencji poświęconej problematyce wejścia Polski do Unii Europejskiej*. Red. J. Budniak. Cieszyn 1998, s. 25.

Sądzę jednak, że to właśnie nam, ludziom pogranicza, żyjącym na skrzyżowaniu starych traktów europejskich, ludziom różnych wiar, narodowości, i języków, dla których obce jest poczucie ksenofobii, winna przyspaść rola wiodąca w procesie integracji europejskiej³.

W procesie budowania integracji europejskiej, na pograniczu polsko-czeskim, istotną rolę odgrywa chrześcijaństwo, ze swoją koncepcją wolności, odpowiedzialności i solidarności społecznej.

Rola chrześcijaństwa w budowaniu europejskiej integracji

Chrześcijaństwo staje przed niełatwym zadaniem, związanym z potrzebą ożywienia zaangażowania swych wyznawców, na rzecz budowania europejskiej jedności. Dla człowieka wierzącego nie są obojętne pytania typu: Jaka będzie Europa jutra? Jakie przyjąć kryteria w kształtowaniu europejskiej jakości? Na te pytania, zdaniem wielu historyków, badaczy religijności nakłada się we współczesnych czasach w Europie stały proces sekularyzacji państwa, społeczeństwa, kultury. Rozpowszechnia się niechrześcijański sposób interpretacji świata, umacniają się świeckie style życia⁴. M. Rembierz napisze:

W ramach dialogu o tożsamości europejskiej toczy się również spór interpretacyjny o rozumienie kulturowego dziedzictwa Europy oraz o zasadność dystansu idei europejskości wobec chrześcijaństwa. W jakim zakresie dziedzictwo chrześcijańskie ma być zobowiązujące moralnie – i prawnie – dla aktualnych przekonań i regulacji aksjonormatywnych? Pytania te budzą dyskusje wśród przedstawicieli różnych światopoglądów⁵.

Wielu chrześcijan ulega owej atmosferze sekularyzacji i relatywizmowi moralnemu. Warto przywołać myśl Jana Pawła II:

czy można przemilczeć zjawisko obojętności religijnej, która sprawia, że wielu współczesnych ludzi żyje dziś tak, jak gdyby Bóg nie istniał, albo zadowala się mglistą religijnością, niezdolną sprostać problemowi prawdy ani obowiązkowi zachowania spójności między życiem i wiarą? Należy do tego dodać także powszechną utratę poczucia transcendentnego sensu ludzkiej egzystencji oraz zagubienie na polu etyki, obejmujące nawet tak fundamentalne wartości, jak szacunek dla życia i dla rodziny⁶.

W tym pluralistycznym świecie zmienia się też siła przekonań. Na miejsce mocnych, przekazywanych przez tradycję zasad, wartości, pojawiają się płynne opcje. Dawne, pewne, niewzruszone zasady, wartości, stają się dziś wzorcami wyjaśniającymi rzeczywistość, ale mają często najwyżej charakter hipotez. Występujący pluralizm zasad, powoduje, że wybory moralne, jawią się jako coś bardzo ambiwalentne. W tej sytuacji

3 J. Budniak: *Unia Europejska – szansa czy zagrożenie dla polskich pograniczy. Materiały z konferencji poświęconej problematyce wejścia Polski do Unii Europejskiej*. Cieszyn 1998, s. 5.

4 Z. Glaeser: *Rola Kościoła w kształtowaniu się „nowej” europejskiej tożsamości*. W: *Unia Europejska...*, s. 69-70.

5 M. Rembierz: *Współczesne procesy integracji a paradoksy tożsamości europejskiej*. „Bielsko-Bialskie Studia Europejskie”. Bielsko-Biała 2008, nr 2/6, s. 48.

6 Jan Paweł II: *Tertio millennio adveniente*, nr 36 „L'Osservatore Romano” /edycja polska /12/ 1994/, s. 4-22.

Kościół, Wspólnota chrześcijańska zadaje sobie istotne pytanie: Jaka rysuje się perspektywa dla wspólnego „europejskiego domu”? Jakie podejmować zadania, aby wypełnić swoje posłannictwo wobec wspólnego „europejskiego domu”? Jak być bardziej wiarygodnym wobec tego świata? Przytaczamy w tym miejscu słowa Jana Pawła II: „Chrześcijańskie korzenie są dla Europy podstawową gwarancją jej przyszłości”⁷.

Na powyższe pytania starano się odpowiedzieć podczas II Europejskiego Zgromadzenia Ekumenicznego w Grazu (1997), gdzie wskazano na trzy istotne płaszczyzny domagające się szczególnej obecności chrześcijan, również w staraniach integracyjnych wspólnoty europejskiej. Owe płaszczyzny to: odpowiedzialność za realizację widzialnej jedności w Kościele Jezusa Chrystusa, następnie zaangażowanie na rzecz pokoju między narodami, jak i zbudowanie zasad społecznej sprawiedliwości oraz odpowiedzialność za dzieło stworzenia⁸. Chrześcijaństwo wszystkich Kościołów, Wspólnot, zostało wezwane do poszukiwania nowych dróg w realizacji widzialnej jedności Kościoła. Sformułowano także naczelną kategorię komunikacji między chrześcijanami, określając ją jako kategorię dialogu. Wszyscy chrześcijanie są wezwani do dialogu, bowiem religia chrześcijańska jest religią dialogu. Daje on możliwość poznania siebie, może stać się płaszczyzną wspólnego zgłębiania prawd chrześcijańskich. Wypada w tym miejscu odwołać się do wielkiego orędownika dialogu, czyli Jana Pawła II:

Postawa <dialogiczna> odpowiada naturze osoby i jej godności... Dialog leży na jedynej drodze do samospełnienia się człowieka: zarówno poszczególnych osób, jak i każdej ludzkiej wspólnoty⁹.

Dialog ekumeniczny, jeśli jest żywy wśród wspólnoty chrześcijańskiej, a tak jest w wypadku pogranicza polsko-czeskiego, daje bardzo dobre podstawy do prawdziwego zbliżenia wokół realizacji zasad Ewangelii. Uprawiany dialog ekumeniczny umożliwia wzajemną współpracę w przekształcaniu codziennej mentalności życia wspólnot. Dialog wśród Kościołów i Wspólnot chrześcijańskich jest stawiany jako model ekumenicznej drogi, oraz jako proces kształtowania coraz poprawniejszych relacji z innymi ludźmi. Właśnie taki praktykowany na omawianym pograniczu dialog ekumeniczny, trwający już od wielu lat, może być bardzo dobrym wzorem dla wszystkich mieszkańców Unii Europejskiej, żyjących w zróżnicowanym środowisku religijnym. Jak zauważa Z. Glaeser:

Kształtowanie nowych relacji trzeba rozpocząć od opuszczenia pozycji przeciwników, stron poróżnionych, aby na nowo odnaleźć płaszczyznę braterskich i partnerskich relacji. Podejmując dialog, każda ze stron musi zakładać u swego rozmówcy wolę pojednania, czyli jedności w prawdzie. Aby to wszystko mogło się urzeczywistnić, muszą zniknąć przejawy wzajemnego zwalczania się. Tylko wówczas dialog pomoże w przewyżczeniu podziału, a posłuży do przybliżenia jedności¹⁰.

Tak od wielu lat kształtowani są chrześcijanie na pograniczu polsko-czeskim i z takimi przekonaniem weszli, żyją i działają w ramach Unii Europejskiej. Chrześcijaństwo różnych wyznań omawianego pogranicza zabiegają o wychowanie młodego pokole-

7 M. Rembierz: *Współczesne procesy integracji ...*, s. 50.

8 Por. Z. Glaeser: *Rola Kościoła w kształtowaniu „nowej” europejskiej tożsamości ...*, s. 70.

9 Jan Paweł II: *Encyklika Ut Unum Sint*, nr 28, Katowice 1995, s. 34.

10 Z. Glaeser: *Rola Kościoła w kształtowaniu „nowej” europejskiej tożsamości...* , s. 72.

nia w duchu dobrze rozumianej tolerancji, wzajemnego szacunku. Tak ukształtowane młode pokolenie z racji swojej znacznej mobilności, zmieniania miejsc zamieszkania, potrafi wśród różnych religijnie grup ludzkich, szukać tego co łączy, niż tego co dzieli¹¹. Realizacja zaangażowania na rzecz pokoju i społecznej sprawiedliwości wymaga, aby między chrześcijanami nie istniała bezwzględna konkurencja w dziedzinie ekonomicznej, politycznej i socjalnej. Chrześcijanie dzięki swej wierze winni wносить nową dynamikę w dzieło pojednania i tworzenia sprawiedliwych struktur. Chrześcijańskie Wspólnoty pogranicza polsko-czeskiego w duchu odpowiedzialności za przyszłość Europy, jak i zachowanie dzieła Stworzenia, mocno angażują się w ochronę środowiska naturalnego. Kościoły i Wspólnoty chrześcijańskie, omawianego pogranicza, zdają sobie ponadto sprawę, że troska o sprawiedliwość społeczną wymaga poświęcenia szczególnej uwagi wszystkim stworzeniom. Religijność ludzi tegoż pogranicza kształtuje ich na osoby odpowiedzialne za świętość życia, jak i za tworzenie europejskiej sieci ludzi odpowiedzialnych za te kwestie. Role i zadania chrześcijan pogranicza polsko-czeskiego w pewnym zakresie zmiernają w kierunku zmiany przyzwyczajzeń konsumenckich w imię zachowania dziedzictwa ekologicznego dla dobra całej Europy.

Zarysowawszy powyżej fundamentalne zasady współdziałania Kościołów i Wspólnot chrześcijańskich, zarówno na terenie wzmiankowanego pogranicza, jak i w jednoczącej się Europie, łatwiej będzie nam zobaczyć specyfikę wyznaniową pogranicza polsko-czeskiego, jako pewnego rodzaju fenomen integracji europejskiej. Wielkie zasługi w badaniu tej problematyki położył ksiądz J. Budniak, badający naukowo to zagadnienie od lat. W naszych uwagach wychodzimy od próby pogłębienia definicji pogranicza. W literaturze przedmiotu określa się pogranicze jako specyficzny region kontaktu społeczeństw, który charakteryzuje się różnorodnymi tradycjami kulturowymi, systemami wartości, językami oraz odmiennymi wyznaniem¹². W świetle badań naukowych odślania się jedna ważna prawda, że kultury pogranicza są niezwykle bogate dzięki intensywnym kontaktom międzyetnicznym. Obszary pogranicza społeczno-kulturowego cechuje ponadto mobilność, będąca odzwierciedleniem procesów społecznych, ekonomicznych, politycznych i religijnych zachodzących we współczesnej Europie. To właśnie pogranicze polsko-czeskie celuje w tym bogactwie kulturowym, jak i w zróżnicowaniu religijnym. Wystarczy przypatrzeć się społeczności akademickiej pogranicza polsko-czeskiego i zobaczyć, jak zróżnicowanie religijne teje może sprzyjać, w sposób trochę paradoksalny, urzeczywistnianiu wizji wspólnoty europejskiej. W społeczności akademickiej tego obszaru dostrzegamy wcielanie się w życie idei otwartego uniwersytetu europejskiego¹³. Na Śląsku Cieszyńskim wielokul-

11 Por. II Europejskie Zgromadzenie Ekumeniczne Graz 23-29.06.1997, Dokument końcowy nr 3: *Zadania na przyszłość* nr B 4. W: *Pojednanie. Ekumeniczne wyzwania Grazu '97. Materiały sympozjum poświęcone problematyce II Europejskiego Zgromadzenia Ekumenicznego – Graz '97. Opole 08-09.10.1998*. Red. Z. Glaeser, P. Jaskóła. Opole 1998, s. 169-204.

12 Por. R. Kantor: *Pogranicze jako narodowy obszar kultur*. W: *Spoleczno-cywilizacyjny wymiar edukacji*. Red. Z. Jasiński. Opole 1999, s. 113; J. Nikitorowicz: *Pogranicze. Tożsamość. Edukacja*. Białystok 1995, s. 11-54.

13 Por. J. Budniak: *Specyfika wyznaniowa polsko-czeskiego pogranicza jako fenomen integracji europejskiej*. W: *Unia Europejska – szansa czy zagrożenie ...*, s. 201; H. Rusek: *Pogranicze środkoeuropejskie w badaniach ośrodka cieszyńskiego*. Komunikat, www.pism.pl/pdf/H.Rusek.pdf.

turowość i wielowyznaniowość ma ogromny wpływ na procesy kształtowania się więzi społecznych, zarówno na poziomie lokalnym, jak i transgranicznym. Społeczność akademicka Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie ma znaczący wkład w umacnianiu procesów integrowania odmiennych społeczności, które wykazują różnice religijne, kulturowe, społeczne na obszarze analizowanego pogranicza. Uniwersytet w Cieszynie od wielu już lat tworzy atmosferę, ale i dogodne warunki do spotkań religijnych, będąc dobrym ośrodkiem wymiany poglądów w wymiarze indywidualnym i instytucjonalnym. Wielość wyznań chrześcijańskich na tym obszarze, bogactwo form kulturalnych, mocne kultywowanie rodzinnych wzorów zachowań, dało w efekcie specyficzny typ społeczności lokalnej na pograniczu polsko-czeskim. Owe bogactwo wyznaniowe, autentyzm poszukiwań ekumenicznych omawianego pogranicza, sprzyja szybkiej integracji tego regionu ze wspólnotą pozostałych państw europejskich¹⁴. Obecnie obserwuje się na pograniczu polsko-czeskim tendencję do organizowania się wiernych Kościoła w Polsce, jak i w Czechach w różne stowarzyszenia i związki międzywyznaniowe, które swoją działalność ukierunkowują na uświadamianie lokalnym społecznościom znaczenia wspólnego dziedzictwa europejskiego, co ma na celu, jak to ujął Jan Paweł II „zaprowadzenie nowej jedności kontynentu w naszych czasach”¹⁵.

Jednym z najważniejszych zadań dla Kościołów i Wspólnot chrześcijańskich w dzisiejszych czasach jest tworzenie jedności chrześcijańskiej. Dlatego środowisko naukowe Śląska Cieszyńskiego od wielu już lat prowadzi intensywne badania nad pozycją Kościoła katolickiego oraz innych grup wyznaniowych na pograniczu polsko-czeskim i w jakiejś mierze owe środowiska wyznawców Chrystusa tworzą zręby jedności chrześcijańskiej. Środowisko naukowe tego regionu jest otwarte na dorobek naukowy innych ośrodków, na przykład Pragi, Ołomuńca w Republice Czeskiej, Opola, Katowic, dotyczący przemian religijności, stosunków państwo – Kościół. Uniwersytecka społeczność pogranicza polsko-czeskiego poprzez swoje badania naukowe wydobywa pozytywne wartości w budowaniu integracji międzywyznaniowej i międzyreligijnej. Oryginalną specyfiką wyznaniową tegoż pogranicza, godną upowszechnienia w ramach tworzenia integracji europejskiej jest powołanie na uczelni państwowej, pierwszej w Polsce kaplicy ekumenicznej, w której ludzie różnych wyznań, mogą znaleźć czas na refleksję, skupienie i wyciszenie¹⁶.

Oryginalną, interesującą, wartą upowszechnienia w ramach wspólnoty europejskiej, wydaje się być powołanie na kierunku pedagogicznym Uniwersytetu Śląskiego nowej specjalności, tzw. edukacji religijnej, o profilu katolicko-ewangelickim. Należy zwrócić także uwagę na znaczącą rolę integracyjną, w ramach różnych wyznań religijnych, pełnioną przez organizowane sympozja, konferencje, które w sposób istotny zbliżają do siebie różnorodne środowiska¹⁷.

14 Por. J. Budniak: *Ekumenizm jutra na przykładzie Śląska Cieszyńskiego*. Katowice 2002, s. 123-161.

15 Jan Paweł II: *Encyklika Slavorum Apostoli*. W: *Encykliki Ojca Świętego Jana Pawła II*. T. 1. Kraków 1996, s. 157-185.

16 Por. J. Budniak: *Specyfika wyznaniowa polsko- czeskiego pogranicza ...*, s. 206-207.

17 Zob. wykaz i omówienie ekumenicznych sesji, konferencji i innych inicjatyw. W: J. Budniak: *Ekumenizm jutra na przykładzie Śląska Cieszyńskiego/studium pastoralne*. Katowice 2002, s. 162-196.

Pogranicze polsko-czeskie stworzyło jeszcze jedną, bardzo cenną, wartą upowszechnienia w innych środowiskach europejskich inicjatywę, jaką jest powołanie polsko-czeskiego Ekumenicznego Stowarzyszenia Chrześcijan, którego działalność ma wymiar ponadnarodowy i międzykonfesyjny. Powołane Stowarzyszenie tworzy dobrą platformę spotkań dla wielu grup społecznych, religijnych, naukowych. Pogranicze polsko-czeskie słynie z wielu inicjatyw ekumenicznych, które grupują chrześcijan wokół zagadnień wiary w Boga, ale jak pisze J. Budniak

każda inicjatywa ekumeniczna integruje w pewnym stopniu społeczność lokalną, która czuje się współodpowiedzialna za swoją miejscowość, a patrząc szerzej, pozwala to lepiej zrozumieć ideę zjednoczenia – pojednania – Europy¹⁸.

Tak więc rejon ten, jest bardzo dobrym wzorem dla tych regionów Unii Europejskiej, które charakteryzują się zróżnicowaniem religijnym. Pogranicze polsko-czeskie poprzez dowartościowanie różnych konfesji wyznaniowych tworzy pewien optymalny wzór budowania jedności w ramach wiary w Jezusa Chrystusa. Wszelkie inicjatywy chrześcijańskie na rzecz ich jedności, na pewno przyczyniają się do tworzenia wizji zjednoczonej Europy. Chrześcijanie są przekonani, że proces tworzenia wspólnoty europejskiej powinien być oparty na odwoływaniu się do wspólnego Europejczykom dziedzictwa kulturowego, którego istotna treść zawiera się w odwołaniu do tradycji chrześcijańskiej. Dzięki temu wzmiankowane powyżej inicjatywy ekumeniczne, tak mocno obecne na pograniczu polsko-czeskim, na pewno znajdują uzasadnienie do ich intensyfikacji, a zarazem jest to też i wyzwanie do podtrzymania oraz rozwijania dróg tworzenia jedności chrześcijańskiej. Współczesna Europa dostrzega wielką wagę tworzenia swojej jedności w bogactwie odmienności, także w zakresie religijności, duchowości.

Zamykając nasze uwagi przywołujemy słuszne stwierdzenie poczynione przez J. Budniaka:

Specyfika wyznaniowa pogranicza polsko-czeskiego jest wzorem w kreatywności integracji kontynentu, na którą składają się: poszanowanie drugiego człowieka, ceniecie jego prywatności, osobowości oraz wartości, które wyznaje. Należy sądzić, że Kościoły w Polsce i w Czechach, a zwłaszcza na Śląsku Cieszyńskim, na trwale weszły na drogę budowania europejskiej wspólnoty i wraz ze swoim dziedzictwem przyczynią się do nadania jej chrześcijańskiego oblicza¹⁹.

Bibliografia:

Babiński G.: *Pogranicze polsko-ukraińskie. Etniczność, zróżnicowanie religijne, tożsamość*. Kraków 1997

Budniak J.: *Ekumenizm jutra na przykładzie Śląska Cieszyńskiego*. Katowice 2002

Budniak J.: *Specyfika wyznaniowa polsko-czeskiego pogranicza jako fenomen integracji europejskiej*. W: *Unia Europejska – szansa czy zagrożenie*. Red. J. Budniak. Cieszyn 1998, s. 201-211

18 Por. J. Budniak: *Specyfika wyznaniowa polsko-czeskiego pogranicza ...*, s. 209.

19 J. Budniak: *Specyfika wyznaniowa polsko-czeskiego pogranicza ...*, s. 211.

Budniak J.: *Unia Europejska - szansa czy zagrożenie dla polskich pograniczy. Materiały z konferencji poświęconej problematyce wejścia Polski do Unii Europejskiej*. Cieszyn 1998

Glaeser Z.: *Rola Kościoła w kształtowaniu się „nowej” europejskiej tożsamości*. W: *Unia Europejska – szansa czy zagrożenie*. Red. J. Budniak. Cieszyn 1998, s. 69-82

Glaeser Z.: *II Europejskie Zgromadzenie Ekumeniczne Graz 23-29.06.1997, Dokument końcowy nr 3: Zadania na przyszłość nr B 4*. W: *Pojednanie. Ekumeniczne wyzwania Grazu '97. Materiały sympozjum poświęcone problematyce II Europejskiego Zgromadzenia Ekumenicznego – Graz '97*. Opole 08-09.10.1998. Red. Z. Glaeser, P. Jaskóła. Opole 1998, s. 169-204

Jan Paweł II: *Encyklika Slavorum Apostoli*. W: *Encykliki Ojca Świętego Jana Pawła II*. T. 1. Kraków 1996, s. 157-185

Jan Paweł II: *Tertio millennio adveniente*, nr 36, „L'Osservatore Romano” /edycja polska/, 12 / 1994/, s. 4-22

Jan Paweł II: *Encyklika Ut Unum Sint*, nr 28. Katowice 1995

Kantor R.: *Pogranicze jako narodowy obszar kultur*. W: *Społeczno-cywilizacyjny wymiar edukacji*. Red. Z. Jasiński. Opole 1999

Nikitorowicz J.: *Pogranicze. Tożsamość. Edukacja*. Białystok 1995

Rembierz M.: *Współczesne procesy integracji a paradoksy tożsamości europejskiej*. W: *Bielsko-Bialskie Studia Europejskie*. Nr 2/6/. Bielsko-Biała 2008, s. 47-60

Rusek H.: *Pogranicze środkowoeuropejskie w badaniach ośrodka cieszyńskiego*. Komunikat, www.pism.pl/pdf/H.Rusek.pdf.

Rusek H.: *Pogranicze polsko-czeskie na drodze do zjednoczonej Europy*. W: *Unia Europejska. Szansa czy zagrożenie*. Red. J. Budniak. Cieszyn 1998, s. 23-31

Socjalizacja i kształtowanie się tożsamości. Aktualne doświadczenia pograniczu polsko-czeskim. Red. A. Gajdzica, B. Grabowska, T. Lewowicki. Warszawa – Toruń 2008

Źródła internetowe:

www.pism.pl/pdf/H.Rusek.pdf

Shrnutí

Náboženská různorodost polsko-českého pohraničí jako fenomén evropské integrace.

Článek ukazuje na specifika polsko-českého pohraničí. Toto pohraničí vnáší mnoho hodnot do procesů evropské integrace (Evropy). Článek ukazuje některé příklady takového jednání.

Při prezentaci různorodých ekumenických, společenských iniciativ, bohatství vysokoškolského života formovaného křesťany různých orientací, zároveň prezentuje jakým způsobem křesťanská mozaika existující v polsko-českém pohraničí usnadňuje evropské integrační procesy. Vědci, kteří zkoumají problematiku pohraničí tvrdí, že pro tyto regiony všechny formy evropské integrace jsou obrovskou příležitostí trvalého a všestranného rozvoje. Pohraničí jsou totiž územími, na kterých se potvrzuje teze, že tato území více sjednocují, než dělí, na rozdíl od státních hranic. Je možné naopak postavit tezi, že společenství v pohraničí jsou odsouzeny na mnohostranné formy spolupráce, a při tom formují široké integrační svazky, co podporuje vytváření evropské jednoty. Zdá se, že na polsko-českém pohraničí bude tolik Evropy a evropské jednoty, kolik jí tamní obyvatelé sami ve své obezřetnosti vytvoří.

Summary

Religious differentiation in the Polish-Czech borderland as a phenomenon of European integration

The study presents the specificity of the Polish-Czech borderland, which offers a lot for the processes of European integration. Some examples of this impact are provided in the text.

By showing various ecumenical and meeting initiatives, as well as the richness of academic life shaped by Christians of various orientations, it is presented here how the Christian mosaic in the Polish-Czech borderland enhances European integration. The researchers into borderland issues claim that, for these regions, all forms of European integration are great chances for constant and multisided development. Borderlands are areas which confirm the thesis that they more unite than divide, unlike state borderlines. The thesis can be even formulated that borderland communities are doomed to various forms of cooperation, which creates vast integration ties and facilitates European unity. It seems that there will be as much of Europe and European unity in the Polish-Czech borderland as its inhabitants will generate with their sagacity.